

Læreplan for togekspeditørutdanningen

Læreplan for:	Togekspeditør
Kravstiller kompetanse:	Fagansvarlig framføringssikkerhet

Eier av læreplanen

Konserndirektør i Kunde og trafikk

Utarbeidet av

Fagansvarlig framføringssikkerhet i Kunde og trafikk

Henvisning til gjeldende kompetansekrav

Det henvises det til gjeldende minimum kompetansekrav for funksjoner og oppgaver med betydning for sikkerheten som er definert og beskrevet i Agresso kompetanseregister.

Agressokode

Relevante koder i Agresso kompetanseregister:

- FO1076 - Togekspeditør

Dokumentasjon av opplæringen

Elektroniske [skjemaer](#) for registrering av kompetanse skal benyttes. Dokumentasjon av godkjennelsen sendes automatisk for registrering i personalmappen ved Administrasjonsavdelingen, Kompetanseregistrering, Hamar

Innledning

Utdanningen skal sikre at medarbeidere som skal tjenestegjøre som togekspeditør har god kompetanse og er egnet til å utføre oppgavene.

Læreplanen er utarbeidet basert på gjeldene krav og forskrifter.

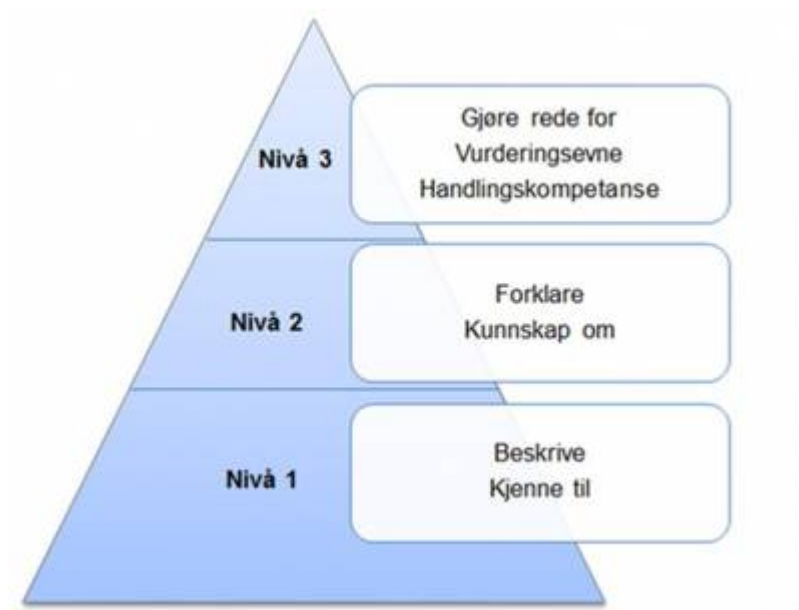
Læreplanen skal beskrive kvalifikasjonsnivåer for kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse innenfor tre læringsområder: teoretisk og faktaorientert kunnskap, tekniske og ikke- tekniske ferdigheter, og evnen til å ta ansvar og å være selvstendig.

Læremålene skal sikre at aspiranten få en grundig forståelse for at togekspeditørfunksjonen i mange tilfeller er en sikkerhetsbarriere mot ulykker og uønskede hendelser, dette skal ivaretas gjennom hele

utdanningen.

Læreplanen konkretiserer hovedmål, som gir oversikt over opplæringen og hva som skal læres som en kryssreferanse mellom forskriftskrav og opplæringsplan.

Opplæringen er fordelt på temaer med forskjellige leksjoner. I læreplanens leksjoner brukes bestemte ord og uttrykk for å beskrive hvordan læringsbegrepet skal forstås og hvor grundig læringen skal være. Dette vil igjen ha betydning for hvilken vekt emnet skal ha og hvilke undervisningsmetoder og test/prøvemetoder som velges. Læringskompleksiteten øker for hvert nivå.

Utdanningen tilfredsstiller krav til forkunnskaper for utdanning av topledere

Arbeidsform aspiranter

Det kreves stor grad av egeninnsats under utdanningen. Aspiranten skal føre loggbok for praktisk trening under hele utdanningen. Aspiranten skal legge fram loggbok på forespørsel fra leder og timelærer. Loggboken og resultatet fra progresjonsprøver skal være tema i oppfølgingssamtaler med leder.

Operativt regelverk, strekningsbeskrivelsen og Beredskapsportalen skal benyttes i stor grad slik at aspirantene lærer å bruke den operative regelsamlingen i praksis.

Krav til forkunnskaper

Medarbeidere som skal gjennomgå utdanning til togekspeditør må ha bestått arbeidspsykologisk test, bestått 3-årig videregående utdanning/fagbrev, ha gode datakunnskaper, god skriftlig og muntlig fremstillingsevne på norsk og gode muntlige engelskkunnskaper.

I særskilte tilfeller kan erfaring fra jernbanedrift kompensere for manglende 3-årig videregående utdanning.

Hovedmål for opplæringen

Utdanningen skal gi aspiranten gode kunnskaper, tekniske og ikke-tekniske ferdigheter og holdninger i rollen som togekspeditør, evne til effektiv trafikkavvikling og evne til å vurdere risiko og konsekvenser samt god forståelse for jernbanevirksomhetenes rolle. I tillegg skal aspiranten få en forståelse for at togekspeditør funksjonen i mange tilfeller er en sikkerhetsbarriere mot ulykker og uønskede hendelser.

Innlæringsmål for kunnskaper

- Aspiranten kunne gjøre rede for begreper og prosedyrer som gjelder for jernbanesektoren.
- Aspiranten skal ha kunnskap om jernbaneinfrastruktur i forbindelse med trafikkstyring.
- Aspiranten kunne gjøre rede for trafikkregler, andre lover, regler og oppgaver som er nødvendig for sikker og effektiv trafikkstyring.
- Aspiranten skal ha kunnskap om kommunikasjon og distribusjon
- Aspiranten skal ha kunnskap om funksjoner i forskjellige yrkesgrupper, og togekspeditørens rolle i samspillet mellom funksjoner.
- Aspiranten kunne gjøre rede for togekspeditørens rolle i beredskapssituasjon innen sikring
- Aspiranten skal ha kunnskap om betjening av tekniske anlegg og systemer.

Innlæringsmål for ferdigheter

- Aspiranten skal kunne gjøre rede for sine faglige valg basert på gjeldende regler og prosedyrer.
- Aspiranten skal kunne betjene tekniske anlegg og systemer, samt utføre trafikkstyring.
- Aspiranten skal kunne forstå innhold i kunngjøringer
- Aspiranten skal kunne håndtere et avvik eller en uønsket hendelse, iverksette tiltak/prosedyrer avhengig av oppstått situasjon.

Innlæringsmål for generell kompetanse

- Aspiranten skal ha forståelse for jernbanens høye prioritering av sikkerheten, og togekspeditørens ansvar for å arbeide nøyaktig og systematisk for kontinuerlig forbedring av sikkerheten, for å unngå skade på mennesker, miljø og materielle verdier.
- Aspiranten skal kunne samhandle og koordinere aktiviteter med andre togekspeditører, andre yrkesgrupper i jernbanedriften, støttefunksjoner og med jernbaneforetakenes kunder.
- Aspiranten innehar nødvendige språkferdigheter, og skal gjøre rede for nøyaktighet i kommunikasjon, og utførelse av arbeidsoppgaver.
- Aspiranten har kunnskap om ulike forhold som kan påvirke arbeidsutførelsen og grep som kan gjøres for å opprettholde prestasjon, årvåkenhet og situasjonsforståelse for å kunne ta riktige beslutninger

Togekspeditørutdanningens opplæring gjennomføres som en kombinasjon mellom teori og praksis. Togekspeditørutdanningen er en yrkesrettet utdanning der praktiske kvaliteter, egenskaper og praktisk fortolkning av teori settes i fokus, for å kunne uteksaminere togekspeditør.

Krav til pensum

Pensum omhandler Trafikkregler for jernbanenettet (TJN) og Trafikkregler for ERTMS på Østfoldbanen østre linje (TEØ), Strekningsbeskrivelsen (SJN) og Beredskapsportalen, samt interne krav og instruksjoner som ligger i regelverk for operativt personell (ORV), og i styringssystemet og Styringsportalen for Bane NOR- Kunde og trafikk. Noe fagstoff står også beskrevet i Førerens regelbok Bane NOR.

Varighet på teori og praksis

Opplæringen gjennomføres med en kombinasjon av teori og praksis.

Opplæring gjennomføres i løpet av ca. 9 mnd. Opplæringen består av lik mengde undervisning på Norsk jernbaneskole, og praktisk opplæring på opplæringsstasjoner.

Arbeidsform er beskrevet under hvert tema, og utdypes i Norsk jernbaneskole sin opplæringsplan. I den praktiske opplæringen legges det opp til at det øves på det aspiranten har gjennomgått av leksjoner før trening ved en stasjon.

Varighet på praksis

I praksisperioden skal aspirantene minimum tjenestegjøre 3 uker på strekning uten fjernstyring og/eller grensestasjon som grenser til strekning uten fjernstyring.

Antall deltakere

I klasseromsundervisning kan maks 30 delta på undervisning samtidig.

Den praktiske opplæringen gjennomføres på stasjoner med ulik driftsform. Aspirantene går sammen med en erfaren togekspeditør/veileder. Maksimum 2 Aspiranter kan delta på praktisk opplæring på samme skift på stasjonen.

Kompetansekrav til opplæringspersonell og sensorer

Kompetansekrav til opplæringspersonell som skal gi teoriundervisning og være sensor ved togekspeditørutdanningen er beskrevet under funksjonene: Opplæringspersonell (FO1290) og sensor(FO1288) i Agresso

Prinsipper for prøving / sertifisering

Vurdering under utdanningen

Under opplæringen blir aspiranten vurdert i forhold til teoretisk og praktisk kunnskap, samt evne til å

håndtere varierende trafikksituasjoner. Norsk jernbaneskole skal gjennomføre regelmessige prøver og progresjonstester gjennom utdanningen.

Progresjonsprøvene skal gjenspeile læringsmålene satt i læreplan og opplæringsplan. Progresjonsprøver oversendes fagansvarlig framføringssikkerhet for gjennomsyn.

Norsk jernbaneskole har ansvar for å melde aspiranter opp til eksamen når Aspiranten vurderes kvalifisert til å bestå eksamen.

Prøver og eksamener vurderes etter karakterskalaen 0 – 5.

Karakter	Standard ved muntlig og skriftlig eksamen
5	Bestått Aspiranten viser god helhetsoversikt og svært god kompetanse i kunnskaps- og ferdighetsmålene.
4	Bestått Aspiranten viser helhetsoversikt og god kompetanse i kunnskaps- og ferdighetsmålene
3	Bestått Aspiranten viser tilstrekkelig helhetsoversikt og nødvendig kompetanse i kunnskaps- og ferdighetsmålene.
2	Ikke bestått Aspiranten viser manglende helhetsoversikt og ikke nødvendig kompetanse i kunnskaps- og ferdighetsmålene.
1	Ikke bestått Aspiranten viser vesentlige mangler i kunnskaps- og ferdighetsmål
0	Eksamen ikke gjennomført

Retningslinjer for sensor

For eksamener oppnevnes en sensor av fagansvarlig framføringssikkerhet i Bane NOR, Kunde og trafikk.

Ved klage på eksamen og behov for ny vurdering av eksamensresultatene, er det Fagansvarlig framføringssikkerhet i Kunde og trafikk som oppnevner to nye sensorer.

For eksamen i stillverksprøven oppnevnes en sensor av sakkyndig leder signal og en sensor av Seksjonssjef funksjonell godkjenning i Kunde og trafikk.

Personlig sikkerhet for befaring av spor (en sensor)

Skriftlig eksamen i grunnleggende trafikkstyring (en sensor)

Praktisk/muntlig eksamen i stillverksprøven (to sensorer)

Avsluttende skriftlig eksamen (en sensor)

Avsluttende praktisk eksamen (en sensor)

Eksamener

Med eksamen menes en avsluttende prøve som godkjenner Aspiranten til å utføre en bestemt funksjon i trafiksikkerhetstjeneste. Gjennom utdanningen kreves det at alle eksamener bestås.

Norsk jernbaneskole har ansvar for å bestille sensorer og organisere gjennomføringen av eksamen. Fagsjef for togekspeditørutdanningen skal oversende eksamensoppgaver, fasit og sensorveiledning til

sensor for godkjenning senest 1 måned før eksamen avholdes. Sensorene gir samlet tilbakemelding til skolen inn 14 dager.

Eksamensoppgaver for muntlig og skriftlig eksamen, fasit og sensorveiledning godkjennes av sensor. Eksamensoppgaver for Praktisk/muntlig eksamen, fasit og sensorveiledning for stillverksprøven godkjennes av Seksjonssjef funksjonell godkjenning.

Følgende eksamener skal gjennomføres:

- Personlig sikkerhet for befarings av spor
- Skriftlig eksamen i grunnleggende trafikkstyring
- Praktisk/muntlig eksamen i stillverksprøven
- Avsluttende skriftlig eksamen
- Avsluttende praktisk/muntlig eksamen

Det kreves at alle eksamener består.

Aspirantene skal tildeles kandidatnummer som benyttes under skriftlig eksamen.

Hjelpemidler er ikke tillatt under eksamen.

Til eksamen skal det utarbeides følgende eksamensoppgaver:

Togekspeditørutdanningen		Det skal utarbeides:
Personlig sikkerhet for befarings av spor	Skriftlig	- 2 oppgavesett - fasit - sensorveiledning.
Eksamen i grunnleggende trafikkstyring	Skriftlig	- 2 oppgavesett - fasit - sensorveiledning
Eksamen i stillverksprøven	Praktisk/muntlig	- 5 oppgavesett med casebeskrivelse samt flere enkeltspørsmål fra pensum - fasit - sensorveiledning
Avsluttende skriftlig eksamen	Skriftlig	- 2 oppgavesett - fasit - sensorveiledning.
Avsluttende praktisk eksamen	Praktisk	- 5 oppgavesett med varierte scenarier - fasit - sensorveiledning

Personlig sikkerhet for befarings ved spor

Aspiranten avlegger skriftlig eksamen i henhold til Læreplan for Personlig sikkerhet for befarings ved spor. Dersom man ikke oppnår karakter bestått på eksamen, gis det mulighet til å gå opp til ny eksamen en gang til. Dersom aspiranten ikke oppnår karakter bestått på annen gangs eksamen, har man strøket og utdanningen som togekspeditør avsluttes.

Grunnleggende trafikkstyring

Den skriftlige eksamen har en varighet på inntil 4 timer.

For å bestå eksamen må aspiranten oppnå karakter 3 på skriftlig eksamen. Bestått eksamen i Grunnleggende trafikkstyring er en forutsetning for å fortsette utdanningen som togekspeditør.

Dersom man ikke består eksamen, gis det mulighet til å gå opp til ny eksamen en gang til. Ny eksamen avlegges tidligst 2 uker etter første forsøk og aspiranten vil få veiledning i denne perioden. Oppnår aspiranten mindre enn karakter 3 også på andre gangs eksamen, har man strøket og utdanningen som togekspeditør avsluttes.

Stillverksprøve

Stillverksprøven består av en praktisk/muntlig del på inntil 1,5 time hvor aspirantene prøves i ferdighetsmålene.

Det foretas en totalvurdering av skriftlig og praktisk/muntlig eksamen. For å bestå Stillverksprøven må aspiranten oppnå karakter 3. Bestått Stillverksprøve er en forutsetning for å fortsette opplæringen som togekspeditør.

Dersom man ikke består eksamen, gis det mulighet til å gå opp til ny eksamen en gang til. Ny eksamen avlegges tidligst 1 uke etter første forsøk. Oppnår aspiranten mindre enn karakter 3 også på andre gangs eksamen, har man strøket og opplæringen som togekspeditør avsluttes.

Avsluttende skriftlig eksamen

Den avsluttende skriftlige eksamen har en varighet på inntil 4 timer.

For å bestå må aspiranten oppnå karakter 3 på skriftlig eksamen.

Dersom man ikke består eksamen, er det anledning til å gå opp til ny eksamen en gang til. Ny eksamen avlegges tidligst 3 uker etter første forsøk, og aspiranten vil få veiledning i denne perioden. Oppnår aspiranten mindre enn karakter 3 også på andre gangs eksamen, har man strøket og opplæringen som togekspeditør avsluttes.

Avsluttende muntlig eksamen

Den muntlige eksamen har en varighet på inntil 1,5 time.

For å bestå må aspiranten oppnå karakter 3 på muntlig eksamen.

En aspirant som ikke består eksamen, kan gå opp til ny eksamen en gang til. Ny eksamen kan tas tidligst 3 dager etter første forsøk. Oppnås mindre enn karakter 3 også på andre gangs eksamen, har aspiranten strøket og opplæringen som togekspeditør avsluttes.

Klage på eksamen

Klage på skriftlig eksamen

Aspiranten kan be om en begrunnelse for eksamensresultatet på skriftlig eksamen. Kravet om begrunnelse framsettes skriftlig overfor fagsjefen for togekspeditørutdanning innen 10 virkedager etter at resultatet på eksamen er gjort kjent. Aspiranten trenger ikke begrunne hvorfor han/hun ber om begrunnelse av eksamensresultatet.

Fagsjef for togekspeditørutdanning ved Norsk Jernbaneskole skal i begrunnelsen skriftlig gjøre rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen, og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Er det gitt skriftlige retningslinjer (sensorveiledning) for bedømmelsen, skal disse gjøres tilgjengelig for Aspiranten.

Aspiranten har mulighet til å klage på skriftlige eksamensresultater, og må begrunne dette. Dersom en Aspiranten ønsker å fremme en klage etter å ha fått en begrunnelse på eksamensresultatet, er klagefristen 10 virkedager etter mottatt begrunnelse. Klagen må fremmes skriftlig til fagansvarlig framføringssikkerhet i Kunde og trafikkdivisjonen og det må angis hva det klages på.

Fagansvarlig framføringssikkerhet i Kunde og trafikkdivisjonen oppnevner to nye sensorer som skal vurdere besvarelsen på nytt. De to nye sensorene som utpekes av fagansvarlig framføringssikkerhet i Kunde og trafikkdivisjonen utgjør klagenemnd. Klagenemnda vurderer besvarelsen mot sensorveiledningen.

Klagenemnda skal ikke ha tilgang til sensors kommentarer til den eksamen klagen gjelder og heller ikke til den eventuelle begrunnelse som er gitt for klagen. Klagenemndas avgjørelse, som kan skje til vel så gunst som ugunst for klageren er endelig og kan ikke påklages.

Klage på muntlig og praktisk/muntlig eksamen

Aspiranten kan be om en begrunnelse for eksamensresultatet på muntlig/praktisk eksamen. Kravet om begrunnelse framsettes umiddelbart overfor sensor etter at eksamensresultatet er meddelt. Aspiranten trenger ikke begrunne hvorfor han/hun ber om begrunnelse av eksamensresultatet.

Sensor skal i begrunnelsen gjøre rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av Aspirantenes prestasjon. Er det gitt skriftlige retningslinjer (sensorveiledning) for bedømmelsen, skal disse gjøres tilgjengelig for Aspiranten. Ved muntlig/praktisk eksamen kan Aspiranten bare klage på formelle feil som kan ha noe å si for resultatet. Bedømmelse av muntlig/praktisk prestasjon kan ikke påklages.

Aspiranten sender klagen til fagsjef for togekspeditørutdanning ved Norsk Jernbaneskole. Frist for å sende klage er 10 virkedager etter mottatt eksamensresultat eller 10 virkedager etter mottatt begrunnelse. Klagen vil bli vurdert av en klagenemnd bestående av skolesjef ved Norsk jernbaneskole, organisasjons – og personalsjef i Kunde og trafikkdivisjonen og fagansvarlig framføringssikkerhet i Kunde og trafikkdivisjonen.

Ved klage på muntlig/praktisk eksamen innhenter klagenemnda opplysninger fra sensor og eksaminator og vurderer klagen. Dersom aspiranten får medhold i klagen, skal eksamensresultatet annulleres og aspiranten har rett til å avlegge ny eksamen. Dersom det avlegges ny eksamen, skal en ny sensor vurdere aspiranten. Finner klagenemnda at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere Aspiranters prestasjon eller bedømmelse av

denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny muntlig/praktisk eksamen.

Fusk

Som fusk regnes uredelige handlinger eller forhold som tar sikte på å gi aspiranten et uberettiget fortrinn ved vurderingen. Hovedområder som betraktes som fusk er:

bruk av ulovlige hjelpemidler, ulovlig samarbeid mellom enkeltpersoner eller grupper, plagiat og manglende eller feilaktig kildebruk slik at teksten framstår som kandidatens egen.

Oppdages fusk eller forsøk på fusk, skal dette straks rapporteres til fagsjef for togekspeditørutdanning ved Norsk Jernbaneskole som kan utelukke kandidaten fra videre deltakelse i eksamen. Fagsjef for togekspeditørutdanning rapporterer hendelsen videre til Aspirantenes leder.

Vedlegg 1: Bane NORs ikke-tekniske ferdigheter (ITEF) for togekspeditør

Dette er en oversikt over de ikke-tekniske ferdighetene som Kunde og trafikkdivisjonen forventer av en togekspeditør.

Atferdsindikatorene (kulepunktene) er eksempler på hvordan togekspeditør kan fremvise disse ferdighetene.

Kommunikasjon og teamarbeid
* Uttrykker seg kortfattet og tydelig   * Sier og gjør ting på en slik måte at det ikke kan misforstås   * Forsikrer seg om at andre har forstått ved å utføre tilbakelesning med kontroll   * Deler informasjon med andre, spesielt før/ifm krevende operasjoner   * Videreformidler relevant informasjon til TXP på nabostasjon / togleder   * Ryddig overføring av oppgaver og ansvar ved vaktavløsning   * Holder øye med og kryssjekker andres handlinger   * Har en god og naturlig tone med sine kolleger   * Konfliktforebygging og -løsning (unngår baksnakking, sladder)   * Er høflig, behersket og korrekt i kontakt med andre   * Hjelper til ved behov   * Søker aktivt informasjon fra andre
Situasjonsbevissthet og fremsynthet
* Gjør gode prioriteringer   * Opprettholder oversikt over alle aktiviteter i og ved sporet som har betydning for trafiksikkerheten (tog, arbeider skift, befaringer)   * Utnytter fleksibiliteten i kapasiteten til å få smidigst mulig trafikkavvikling   * Proaktiv. Ser hvordan egne valg og eksterne forhold kommer til å påvirke totalsituasjonen flere skritt fremover
Oppgavehåndtering og selvinnsikt

Kommunikasjon og teamarbeid

- * Er bevisst på og håndterer målkonflikter
- * Stiller på jobb uthvilt og i form
- * Håndterer distraksjoner godt
- * Sier nei/stopp for å begrense egen arbeidsbelastning
- * Tar en timeout for å få oversikt når dette er påkrevet
- * Rådfører seg med andre, bl.a. ved usikkerhet
- * Ber om hjelp når det er behov
- * Fornuftig bruk av pauser

Togekspeditørrollen, lederskap

- * Anvender togekspeditørens myndighet for å sikre at driften går som den skal.
- * Opprettholder et optimalt autoritetsforhold
- * Gir klart og tydelig uttrykk for bekymringer vedrørende sikkerhet
- * Griper inn når det er "påkrevd"
- * Stoler på seg selv og egne beslutninger
- * Etterlever relevant regelverk og prosedyrer
- * Gir klare og utvetydige instruksjoner